

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 40 (3544) ●

● ЧАЦВЕР, 19 КАСТРЫЧНІКА, 2017

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Музыка сяброўства
У літоўскай Клайпедзе іграў сімфанічны аркестр Маладзечанскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М.-К. Агінскага **Стар. 2**

Часцінкі прыгожай душы
Стар. 3

Партызанскі кажушок як сімвал дружбы
Беларускія і казахстанскія кінематаграфісты плануюць разам зняць фільм пра беларускіх партызан **Стар. 4**

ЖЫВАЯ СПАДЧЫНА

Новы дзень старога млына

У мястэчку Жодзішкі, на Смаргоншчыне, створаны незвычайны культурна-вытворчы асяродак

Нядаўна быў сведкам, як пачынае працаваць вадзяны млын, якому ўжо больш за 200 гадоў. Калі пацякла вада на ягонае кола, то ён, падалося мне, уздыхнуў, засоп крыху, але потым упэўнена ўзяў бадзёры працоўны рытм. І ўжо мелецца ў Жодзішках зерне новага ўраджаю — то й з хлебам будзем смачным, духмяным. А калі ёсць хлеб, здаўна кажуць у народзе, то будзе й песня.

Урачыстае, шматлюднае адкрыццё цудоўнага Этнаграфічнага музея ў падноўленым яшчэ раней млыне пачалося з велічнага спеву “Магутны Божа”. Прыемна бачыць было пры млыне жыхароў аграгарадка ды шматлікіх гасцей, сярод якіх — прадстаўнікі Смаргонскага райвыканкама, Жодзішкаўскага сельсавета, сябры Мінскага сходу нашчадкаў шляхты й дваранства.

Вось адчыніліся дзверы млына — і на парозе гасцей сустракае

ВАСІЛЬ КУЛІКОУ

На свяце ў Жодзішках выступае Кацярына Пяршлевіч

хлебам-соллю на ручніку гаспадар Францішак Жылка і ягоныя памочніцы. Загучала песня “Хлеб беларускі”. Сімвалічна чуць і бачыць тое каля млына! Як аказалася, чорны бохан хлеба жанчыны спяклі самі. А на пляцы побач тым часам выступалі фальклорны гурт поль-

скай песні з Астраўца і наш Тэатр фальклору “Матуліна хата” з Мінска. Шчырымі словамі падзякі за свята й знакамітай песняй “Люблю наш край” святочную грамаду вітала наша Кацярына Пяршлевіч. Потым іншыя песні гучалі, падхопленыя людзьмі, пачаліся танцы — асабліва

ж прыйшла ўсім даспадобы полька. У грамадзе Вялікі Беларус на хадзях (Андрэй Расолька) чытаў вершы, забаўлялі дзяцей ды абдымалі Жылку-гаспадара Мядзведзь са Смаргонскай акадэміі (Юры Дашкевіч) і Бусел (жонка Юрына, Вольга).

→ Стар. 3

ВЕСТКІ

Прыгожая каманда ў Сочы

У ролі паслоў роднай краіны выступаюць маладыя беларусы на Сусветным фестывалі студэнтаў і моладзі

Беларуская дэлегацыя на міжнародным фестывалі, што праходзіць у гэтыя дні ў Сочы, — адна з самых прадстаўнічых. У яе складзе 300 чалавек. І выпадковых сярод іх няма: гэта лідары вядучых моладзевых грамадскіх арганізацый, навукоўцы, журналісты, прадпрымальнікі, IT-спецыялісты, спартсмены...

Праграма сёлетняга фестывалю вельмі насычаная: спартыўныя і творчыя спаборніцтвы, дыскусіі ды сустрэчы са знакамітамі. Маладыя людзі сустрэнуцца з нобелеўскім лаўрэатам Жарэсам Алфёравым, пагутараць з пісьменнікам Фрэдэрыкам Бегбедэрам, патанчаць пад Morandi, далучацца да фестывальнага забегу...

Галоўнае ж — маладыя людзі прадставяць родную Беларусь як краіну, што адкрыта для сумесных праектаў. А дапаможа ім у тым вельмі маштабная выстава, якая прэзентуе дасягненні Беларусі ў розных галінах: ад прамысловасці да культуры. Акцэнт жа ў ёй зроблены на ўдзеле моладзі ў грамадскім жыцці, турыстычным патэнцыяле краіны. Беларусь прадстаўлена і як гаспадыня II Еўрапейскіх гульніў 2019 года, чэмпіянату свету па хакеі, які ў 2021 годзе будзе прымаць разам з Латвіяй.

ВАНДРОЎКІ

Сакрэты таннай кругасветкі

Іна Ганчаровіч

Падарожнік з Гродна Павел Андрыеўскі за два гады здзейсніў кругасветнае падарожжа, пры тым амаль не трацячы грошай. Як такое магчыма?

А вам падабаюцца вандроўкі? Пэўна што так! Ды сусветны эканамічны крызіс, кажуць, уганяе ў дэпрэсію і аматараў падарожжаў. Чула: за што, маўляў, ехаць? Але ёсць добрая навіна: можна ж махнуць у іншую краіну, выкарыстаўшы “прыхаваны рэсурс” арганізма. Ногі! А для хуткасі прыдасца ім аўтастоп — самы эканамічны спосаб падарожжаў. Вось так і зрабіў жыхар Гродна.

Знаёмцеся: Павел Андрыеўскі. У свае 27 гадоў паспеў пазаймаць

ца маркетынгам у IT, пакіраваць аўтсорсінгавай кампаніяй. А два гады таму вырашыў выпрабаваць сябе на трываласць. Пакінуў працу і адправіўся ў кругасветку. Удакладнім: без палаткі, спальніка, з мінімальнай сумай грошай, якая неабходна была толькі для пералёту паміж кантынентамі ды адкрыцця віз. “Такім чынам я вырашыў не толькі даказаць сабе, але й паказаць іншым: нават калі вашы даходы знізіліся і не дазваляюць здзяйсняць паездкі па свеце, да якіх вы паспелі прывыкнуць, то ёсць іншыя спосабы, каб працягнуць падарожнічаць, — вельмі упэўнена пачаў Павел гутарку. — Проста трэба навучыцца эканоміць... За два гады я наведаў 25 краін, 400 гарадоў, тры кантыненты. Я тры разы перасёк экватар, пазнаёміўся больш чым з тысяччу

новых людзей і знайшоў сапраўдных сяброў па ўсім свеце. Пры тым амаль не трацячы грошай”.

Карыснымі парадамі наконт таго, як падарожнічаць доўга, далёка, а галоўнае танна, Павел згадзіўся падзяліцца з чытачамі газеты, нашымі землякамі, якія жывуць за мяжой. Бо ім жа даводзіцца вандраваць, каб пабыць на Бацькаўшчыне. Спадзяемся, парады гродзенскага вандроўніка дапамогуць некаму нават і ў наш няпросты час пабыць на Радзіме, а па дарозе яшчэ й пазнаёміцца з новымі людзьмі, краінамі.

Першае, самае важнае пытанне: колькі трэба грошай на такое задавальненне? “Можна вандраваць амаль не трацячы грошы, — не задумваючыся, адказвае Павел. — У Турцыі, напрыклад, я месяц пражыў

на 100 даляраў, а ў Еўропе ў мяне сышло 200”. Што ж, прывабна гучыць. Але ж кожнае падарожжа ўключае ў сябе транспарт, пражыванне і харчаванне. Так што, паслухаўшы аптымістычную заяву Паўла, пройдземся па гэтым спісе.

Такім чынам, транспарт Павел выбраў самы эканамічны. Аўтастоп — любімы ім спосаб вандровак па планеце. І дадаў да яго “рэзерв”: свае натрэніраваныя ногі. “Аўтастоп працуе абсалютна ўсюды! — абнадзейвае. — Самы кароткі час чакання машыны — дзве хвіліны — я зафіксаваў на Каўказе. У Расіі гэта робіцца трохі павольней, у Еўропе — таксама добрая дынаміка, а вось у Беларусі бывалі перыяды, калі я стаяў па гадзіне”. Галоўнае для аўтастопера — не забываць, што падарожжа бывае непрадказальным. Кіроўца транспар-

П. Андрыеўскі ў падарожжы

ту можа трапіцца розны, таму трэба прыгледзецца і... пасябраваць з ім. Ад яго можна даведацца пра культуру і мясцовыя звычкі краіны практычна ўсё”. **→ Стар. 4**

СУСЕДЗІ

Музыка сяброўства

У літоўскай Клайпедзе іграў сімфанічны аркестр Маладзечанскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М.-К. Агінскага

Маладых беларускіх музыкаў запрасілі ў госці калегі з Клайпедскай кансерваторыі імя Стасіса Шымкуса. І сімфанічны аркестр Маладзечанскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя Міхала Клеафаса Агінскага прыехаў на гастролі з мастацкім кіраўніком — заслужаным дзеячам культуры Беларусі Рыгорам Сарокам. У аркестры працуюць разам як вучні, так і педагогі каледжа.

Канцэрт, які ладзіўся ў зале Акадэміі музыкі Клайпедскага ўніверсітэта, атрымаўся цудоўным. Здалася, сэрцы музыкаў былі перапоўнены светлай энергіяй, з натхненнем перадавалі яны святочны і радасны настрой глядачам. Тыя ж амаль што купаліся ў музыцы і вельмі цёпла прымалі артыстаў. Сярод слухачоў было шмат сяброў гарадскай беларускай суполкі “Крыніца”.

Праграма канцэрта складалася з вядомых і любімых твораў кампазітараў Пятра Чайкоўскага, Сяргея Рахманінава, Міхала Клеафаса Агінскага, Арама Хачатуряна. Гучала музыка і беларускіх аўтараў: Яўгена Глебава ды Леаніда Левашкевіча. На канцэрце ў Клайпедзе адбыўся дэбют маладых дырыжораў — Валерыі Рыбінскай і Валерыі Маліноўскай. Справіліся выдатна! Разам з імі дырыжыраваў Аляксей Андрэеў. У канцэрце паўдзельнічала выклад-

Дэбют маладой дырыжоркі з Маладзечна Валерыі Рыбінскай адбыўся ў Клайпедзе

чыца Клайпедскай кансерваторыі імя Стасіса Шымкуса Скайстэ Чылінскай, якая з аркестрам іграла на скрыпцы “Вакаліз” Сяргея Рахманінава.

У заключным слове Дзмітры Арцямёнак, намеснік дырэктара Маладзечанскага каледжа, падзякаваў арганізатарам і глядачам канцэрта. А надаўна выдадзенаю кнігу “Невядомыя паланезы М.-К. Агінскага”, падрыхтаваную

дырэктарам каледжа Рыгорам Сарокам і музыканткай Валерыяй Рыбінскай, ён падарыў дырэктарцы клайпедскай кансерваторыі Ларэце Янавічэне.

Мы ж, глядачы, адчувалі: ва ўсіх, хто быў у той вечар на сцэне, ёсць і вялікі энтузіязм, і шчырая любоў да сваёй справы. Дзякуем артыстам за хвіліны радасці, натхнення ды шчасця, што яны падарылі, ад усіх клайпедчан,

якія былі на канцэрце. Асабліва падзяка ад землякоў-беларусаў. А Ганаровы консул Беларусі ў Клайпедзе, кіраўнік “Крыніцы” Мікалай Логвін казаў у вітальным слове: “Мы ўсе, прысутныя ў зале беларусы, адчуваем глыбокі гонар за тое, што ў нашай роднай краіне нараджаюцца такія таленты”.

Наталля Дамненка,
намесніца старшыні суполкі
“Крыніца”, г. Клайпеда, Літва

ЗЕМЛЯКІ

Настаўнік родам з Браслава

Юры Скіндэрскі больш за 20 гадоў выкладае фізіку ў Ліепайскай 12-й сярэдняй школе Латвіі

Ёсць такая тэлеперадача: “Сто пытанняў даросламу”. І якраз у такім фармаце педагогі з вучнямі вырашылі правесці ток-шоу ў Ліепайскай 12-й сярэдняй школе. Прычым адным з галоўных герояў пажадалі бачыць нашага земляка, настаўніка фізікі Юрыя Уладзіміравіча Скіндэрскага. Чаму яго? Пэўна, таму, што прадстаўнікоў моцнай палавіны чалавечтва працуюць у школе няшмат. Да таго ж Юрыя Уладзіміравіч — самы моцны фізік у Ліепай. Вучні яго — пастаянныя ўдзельнікі рэспубліканскіх і міжнародных алімпіяд, прывозяць адтуль узнагароды, якімі ганарыцца наш горад.

Мне ж цікава было паслухаць земляка і задаць свае пытанні. Скажам, ці памятае ён беларускую мову? Юрыя Уладзіміравіч нават здзівіўся ды адказаў чыста па-беларуску: “А чаму ж не ведаю! Родная мова не забываецца”. Родам ён з Браслава. Закончыў Даўгаўпілскі педінстытут, а працаваў паехаў у Ліепай. “Вельмі хацелася жыць каля мора, — тлумачыць свой выбар. — І жыллё тут абяцалі маладым спецыялістам даць у хуткім часе”. Згадвае: прыехаў у горад — і адчуў дыханне мора. Спытаў у стрэчнага: “А які трамвай давязе мяне да мора?”. Той усміхнуўся: “У нас толькі адзін трамвай і ходзіць”. Даехаў

ПАЛІНА ГАЛКОВІЧ

Юры Скіндэрскі з настаўніцай хіміі Алай Юзэфавіч і вучнямі

беларус да вуліцы Грауду, прыйшоў да мора. Вось яно якое: сіняе-сіняе, бяскрайняе, як ён сабе і ўяўляў. Кудысьці з’ехаць ніколі й не жадаў: неяк адразу прыжыўся, прырос да гэтых мясцін, адчуў сябе сваім, тутэйшым. З часам тут склалася ў Юрыя свая сям’я, нарадзіліся два сыны, якія ўжо выбралі свае дарогі ў жыцці.

Юрыя Скіндэрскі прадоўжыў дынастыю настаўнікаў: педагогам была маці, дырэктарам школы працаваў у Беларусі старэйшы брат. А ці не хацелася й яму пакіраваць? Не, бачыць сябе менавіта настаўнікам, адміністрацыйныя клопаты — не для яго. Вельмі падабаецца яму фізіка, як і працаваць з дзецьмі, далучаць іх да неверагодна цікавай, вельмі прак-

тычнай навукі. Сыны, аднак, у фізіку не пайшлі, а некаторыя вучні — так, звязалі з ёй свае лёсы. І за тое вельмі ўдзячныя настаўніку. І ўжо таму, лічыць зямляк, сваю місію ў гэтым жыцці ён выканаў.

Колькі ні сустракаю ў Ліепай беларусаў — кожны вельмі цёпла згадвае пра Бацькаўшчыну. З радасцю едуць яны на адпачынак у родныя мясціны, да сваякоў, сяброў і блізкіх. І Юрыя Уладзіміравіч таксама. Для яго калі ёсць Браслаўскія азёры, казаў, то не трэба ўсякіх там Канаўраў. Пра іншае месца адпачынку й не марыць. Улетку для яго адзіны маршрут: на Браслаўшчыну. Там набіраецца і сіл, і натхнення, адчувае сябе моцным духам і ўпэўненым у сваіх сілах. Зрэш-

ты, гэтак жа й павінна быць у родным краі. Няма ў Ліепай настаўнікаў, што нарадзіліся ў Беларусі, атрымалі там прафесію і прыехалі працаваць сюды. Кожным з іх магу ганарыцца: моцныя прафесіяналы, умеюць ладзіць з калегамі, знаходзяць агульную мову з дзецьмі. Вось і сустрача ў фармаце “Сто пытанняў даросламу” прыадкрыла для мяне цікавага земляка: Юрыя Скіндэрскага. Настаўнік ад Бога, цудоўны фізік, светлы чалавек, беларус па душы і вобразе думак: любіць Бацькаўшчыну, тужыць па ёй, ганарыцца поспехамі. Ды й сам жыве так, што Радзіма, землякі з Браслаўшчыны могуць ім ганарыцца.

Валянціна Грыбоўская,
г. Ліепая

СТАСУНКІ

Мой родны кут...

Кацярына Мядзведская

Новая акцыя Міжнароднага радыё “Беларусь” дапамагае беларусам замежжа перадаваць прывітанні родным і блізкім на Бацькаўшчыну

Сярод першых удзельнікаў акцыі “Гукае ласкай родны край” міжнароднага радыё “Беларусь” былі семіі Фусевічаў з польскага Вроцлава і Бісаул з Аўстраліі, а таксама Юры Грушок з Італіі. Супляменнікі даслалі фотаздымкі з месца, дзе цяпер жывуць, перадалі прывітанні родным, сябрам, знаёмым...

На сайце радыё “Беларусь” бачыла: вестачку з Беластока даслалі ўдзельнікі Міжнароднай навуковай канферэнцыі “Шлях да ўзаемнасці”. Пад агульным здымкам выступоўцаў подпіс: “Пад час канферэнцыі беларускія ўдзельнікі з Польшчы згадвалі свае родныя мясціны і перадавалі прывітанне Беларусі, родным і сябрам, якія там жывуць!” Шчырыліст-прывітанне і вясёлая гісторыя з дзяцінства пра тое, як аднойчы з дзедам новыя боты “абмывалі”, даслаў іркуцкі беларус Алег Рудакоў.

Наконт акцыі прачытала: “У кожнага ёсць родны куток, да якога, па словах нашага славутага зем-

Сям’я Фусевічаў з Вроцлава

ляка Францыска Скарыны, мы ўсе “вялікую ласку маем”. Гэта месца, дзе нарадзіліся і выраслі, дзе жывуць нашы блізкія і родныя. І нават калі жыццёвы дарогі прывялі далёка за межы гістарычнай радзімы, радыё дае магчымасць суайчыннікам не губляць сувязь з роднымі мясцінамі”.

Праект задумваўся спецыяльна для беларусаў замежжа: каб прыцягнуць супляменнікаў да дыялогу, нагадаць пра іх родавыя карані. Паводле апошніх звестак, па-за межамі Бацькаўшчыны ў розных кутках планеты жыве цяпер каля трох мільёнаў беларусаў, шмат нашчадкаў суайчыннікаў у другім, трэцім пакаленнях. Няма ўрадженцаў Беларусі й сярод знакамітаў: палітычныя дзеячы Ізраіля Хаім Вейцман і Шымон Перэс, даследчык і нацыянальны герой Чылі Ігнат Дамейка, Нобелеўскі лаўрэат Жарэс Алфёраў, касманаўты Пётр Клімук, Алег Навіцкі, мастак Марк Шагал, некаторыя галівудскія зоркі...

Цяпер тым, хто мае беларускія карані, перадаць прывітанне ў родны кут вельмі проста: трэба даслаць ліст на электронны адрас hellobelarus@gmail.com. Гэта могуць быць здымкі з сямейнага архіва, фота з таго месца, дзе цяпер жыве чалавек, сэлфі або відэа. А таксама — лісты з успамінамі пра малую радзіму, гісторыямі з жыцця. Усе матэрыялы будуць апублікаваны на сайце міжнароднага радыё “Беларусь”, старонцы ў фэйсбуку. А найбольш актыўных аўтараў, абяцаюць арганізатары, чакаюць прызы.

ЖЫВАЯ СПАДЧЫНА

Новы дзень старога млына

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Але ж пара і ў млын... Як заведзена здаўна ў Жодзішках, ксёндз асвяціў памяшканні, у тым ліку й Этнаграфічны музей, вагі ды адметны этнакуток музея "Матуліна хата". Калі падняцца па сходах на трэці паверх, то бачыш там розныя прылады з ранейшага вясковага побыту, плён працы, інструменты таленавітых ганчароў, сталяроў, кавалёў, а таксама кросны, самапрадкі. Ёсць там і тканыя ды вышываныя пошцілкі, ручнікі. Упрыгожвае пакой печ — усё як у матулінай хаце, таму так і называецца тое месца.

Людзі старэйшага веку памятаюць: у хатах вясковых стаялі куфры — і адзін такі, змайстраваны даўнім даўно, ёсць і ў "Матулінай хаце". Гармонік, дудкі... Перад ложкам на початках вісіць калыска: як сімвал працягу жыцця. Гаршкі, чыгункі, гладышы, патэльня, лямпа-газоўка з кнотам... Усё гэта родныя нам рэчы, якія абуджаюць, падаецца мне, у кожным цёплым ўспаміны, асацыяцыі. Дзе б ні жыў чалавек, а часцінкаю душы ён заўсёды на роднай Бацькаўшчыне, у матулінай хаце. Пра тое была й аднайменная песня нашага Тэатра фальклору "Матуліна хата". Вельмі прыйшла ўсім даспадобы, прычым, бачыў, жанчыны пацягнуліся хусцінкамі да вільготных вачэй, а мужчыны задумліва галовы свае апусцілі.

На жаль, не кожнага з нас у хаце сваёй матуля сустракае, ды й хаты маленька нашага не ўсе ацалелі. Пэўна ж, таму й захацеў спадар-вясковец Францішак Жылка, падымаючы з небыцця стары млын, уваскрасіць і

Гаспадар млына Францішак Жылка

атмасферу, любы яму з дзяцінства побыт дзён былых. Дарэчы, гэта ж ягоныя дзяды-прадзеды калісьці вадзяны млын у Жодзішках і збудавалі — а сёння ўладальнік яго, паспяхова прадпрымальнік з Мінска, прадаўжае даўнія млынарскія традыцыі свайго роду. З цеплынёй раскажаў гаспадар пра гісторыю млына, запрасіў гасцей услухацца ў цудоўную музыку, якую цяпер ён поўніцца: як меладычна шорхаюць жорны, і чуцен пошум вады з возера, што ліецца на кола, і ціхутка цячэ-сыплецца з-пад жорнаў цёплай, бялюсенькая ды такая пахвая

мука... Гэта ж нібыта і ўдзячныя галасы продкаў ва ўсім такім незвычайным "аркестры" чуюцца.

Тут Францішка Баляслававіча родны кут, і заўсёды хораша яму з роднымі людзьмі: у Жодзішкаўскіх ваколіцах нарадзіўся ён, у вёсцы Стаўбуцева. Прадпрымальнік з вялікай павагай ставіцца да народных традыцый, падтрымлівае энтузіястаў, што зберагаюць фальклор. Ён аднавіў млын з адметным музеем, і прыгожую капліцу пабудоваў пры скрыжаванні дарог. Прэзентацыю ж новага музея гаспадар зладзіў як прыгожае свята.

Паводле задумы Францішка Жылкі ды ягоных кансультантаў, краязнаўчы прыватны музей будзе працаваць на рэгулярнай аснове, прымаючы экскурсантаў, якія цікавяцца гісторыяй Беларусі, майстэрствам і вынаходкамі нашых майстроў і рамеснікаў. Так што й беларусы за межжа, спадзяюся, не раз пабываюць у Жодзішках — каб дакрануцца да мінуўшчыны, надыхацца хлебным водарам Бацькаўшчыны.

Мікола Котаў,
мастацкі кіраўнік Тэатра фальклору "Матуліна хата"

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Сем тамоў з Паднябеснай

Алесь Карлюкевіч

У выдавецтве "Мастацкая літаратура" рыхтуецца да друку першы том з серыі кніг "Культура Кітая"

Пра гэта ішла размова на перамовах дырэктара беларускага выдавецтва Алесь Бадака і віцэ-прэзідэнта "Кітайскай выдавецкай групы" Лі Яна. Пераклад на беларускую мову папулярнага ў Паднябеснай энцыклапедычнага выдання здзяйсняецца з арыгінала. Вось як каменціруе праект Алесь Бадак: "Тэма падобнага супрацоўніцтва ўзнікла не спантанна. Яшчэ на лютэйскай кніжнай выставе-кірмашы мы сустрэкліся з кітайскімі кнігавыдаўцамі ды вялі размову пра выбар галоўных кірункаў у прадстаўленні кітайскай кнігі ў Беларусі. Мяркуемае знаёмства з сямітомнікам "Культура Кітая" — толькі пачатак той шматбачнай працы, якая запланавана ў частцы беларуска-кітайскага кнігавыдавецкага, літаратурнага супрацоўніцтва".

Раней "Мастацкая літаратура" выдала кнігу вершаў класіка кітайскай паэзіі Лі Бо. Грунтоўны зборнік пабачыў свет на рускай мове. У планах выдавецтва — выданне новых і ранейшых перакладаў кітайскіх народных казак. А ў аўтарскай кнізе перакладаў маладой паэтэсы Юліі Алейчанкі "Вецер у валасах", якая таксама рыхтуецца да друку, пэўнае месца займаюць перастварэнні на беларускую мову вершаў Мэн Хаажаня і Сюй Чжымо.

Ад рэдакцыі. Выдавецкі дом "Звязда" з 2014 года рэалізуе праект "Светлыя знакі". Паэты Кітая. 26 верасня ў Мастацкай галерэі "Універсітэт культуры" прэзентаваліся 9 кніг з серыі перакладаў, што пабачылі свет, а таксама ілюстрацыі да іх.

КУЛЬТУРНЫ ДЫЯЛОГ

Часцінкі прыгожай душы

Эла Дзвінская

Усё большую папулярнасць у Беларусі набывае конкурс "Эўрыдыка", на якім гучаць песні з рэпертуару знакамітай спявачкі Ганны Герман

У Мінску, у Малой зале Палаца Рэспублікі прайшоў VI агульнанацыянальны фестываль-конкурс "Эўрыдыка", на якім выконваюцца песні з рэпертуару Ганны Герман. Вітаючы спевакоў, глядачоў, Амбуладар Польшчы ў Беларусі Конрад Паўлік нагадаў, што імпрэза мае важнае значэнне ў кантэксце 25-годдзя ўсталявання дыпламатычных стасункаў паміж незалежнай Беларуссю і Польшчай. З кожным годам, адзначыў дыпламат, фестываль развіваецца і набывае вышэйшы ўзровень. А гэта сведчыць, што песні Ганны Герман важныя і для палякаў, і для беларусаў. Амбуладар падзякаваў дырэктару і арганізатару фестывалю Марыне Таварніцкай, калектывам, хорам і салістам, якія цягам двух дзён выконвалі песні Ганны Герман. Кон-

курс ладзілі Амбулада і Кансулят Польшчы ў Мінску, Інстытут польскай ды Зеленагурскі цэнтр культуры.

Выступленні ў трох намінацыях ацэньвала журы ў складзе шасці чалавек: пані Агата Медыньска, артыстка Белдзяржфілармоніі Таццяна Старчанка, спявак Пётр Ялфімаў, польскі кампазітар Марэк Раўскі і біёграф Ганны Герман, аўтар трох кніг пра яе Іван Ільчоў з Масквы. У зале былі прадстаўнікі польскай дыяспары, святары мінскага Чырвонага касцёла, выкладчыкі, студэнты Беларускай Акадэміі музыкі.

Голас Ганны Герман па гэты час — з намі. Сама ж яна, як адзначалі арганізатары конкурсу, даўно стала сімвалам чысціні, спакою і шчырасці. На ранейшых фестывалях гучалі вершы розных паэтаў, прысвечаныя спявачцы. Яўгенія Янішчыц пісала: "Вы ўся такая маладая, / і валасы шумяць як травы, / Смяецца голас і вітае / на сціпрых вулачках Варшавы". Ганна Герман валодала чыстым і пяшчотным голасам: з ім асацыяваліся лепшыя жаночыя рысы, ён крапаў сэрцы мільёнаў. Удзельнікі фестывалю-

конкурсу "Эўрыдыка" пранікліся духам яе творчасці, набліжаліся да вялікай спявачкі па танальнасці выканання.

У гала-канцэрце, які адбыўся ў Дзень работнікаў культуры Беларусі, выступілі дыпламанты і лаўрэаты фестывалю: Іна Траян, Паліна Данская, гурт "Бліскавіца" і гурт "Piątka", ансамбль "Арс-Лонга" з Ракаўскай школы мастацтваў. Гучалі песні пра каханне, спевы пра восень. Наталля Каспяровіч і Надзея Бронская выканалі песню, прысвечаную маці. Юлія Скурко ды Іван Ільчоў з Масквы праспявалі восеньскую мелодыю. Паліна Данская была тэмпераментнай у "Tango de amor".

Гран-пры фестывалю атрымала артыстка Белдзяржфілармоніі Галіна Сакольнік з цудоўным мецца-сапрапа, знешне падобная да спявачкі. Летам яна ўдзельнічала ў турне па Польшчы, дзе яе цёпла прымалі слухачы.

Жыццё Ганны Герман, як вядома, было няпростым. Нарадзілася яна 14 лютага 1936 года ў Савецкім Саюзе. Бацька загінуў пад час сталінскіх

Удзельнікі фестывалю-конкурсу "Эўрыдыка"

рэпрэсій. У гады Вялікай Айчыннай вайны пасля доўгіх скітанняў маці яе, Ірма Мартэнс, выйшла замуж за Германа Бернера, афіцэра войска Польскага. Калі дзяўчынка закончыла першы клас, яе сям'я пераехала ў Польшчу. Пасля заканчэння Уроцлаўскага ўніверсітэта Ганна атрымала дазвол працаваць на эстрадзе. Паспяхова дэбютавала на эстрадзе. Пасля міжнароднага фестывалю песні ў Сопале (1963). Атрымаўшы стыпендыю Міністэрства культуры, дзяўчына паехала ў Італію браць урокі вакала. У 1965-м выйшаў яе першы дыск, і яна стала папулярнай у Еўропе.

На піку славы спявачка перанесла цяжкія выпрабаванні: аўтакатастрофа пазбавіла яе магчымасці тры гады выходзіць на сцэну. Сіла духа і настойлівасць дапамаглі вярнуцца да эстраднай творчасці. У 37 гадоў яна ўзяла шлюб з даўнім сябрам Збігневам Тухольскім, а праз два гады нарадзіла сына Збышка. Свае пачуцці да каханага, пяшчоту да сына, любоў да маці Ганна Герман перадавала ў песнях. Таму й сёння тыя творы маюць у сабе часцінкі прыгожай душы спявачкі, гучаць свежа і шчыра ў выкананні беларускіх і польскіх артыстаў.

ВАНДРОЎКІ

Сакрэты
таннай
кругасветкі**(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)**

Пражыванне. Ёсць некалькі спосабаў, каб жыць, не трацячы грошай ці амаль не трацячы. Самы ўніверсальны: узяць з сабой палатку і спыняцца за горадам. У Беларусі спрацоўвае добра. Краіна спакойная, умовы надвор'я дазваляюць, а міліцыя, калі раптам з'явіцца, да вандроўцаў ставіцца з разуменнем. Але мой суразмоўца заўсёды ішоў улегчы: ніколі не браў ні палатку, ні спальнік. Начаваў выключна ў гарадах і выключна ў людзей. Як іх знаходзіць? Павел карыстаўся інтэрнэт-сэрвісам для падарожнікаў Couchsurfing: гэта самая вялікая супольнасць падарожнікаў па ўсім свеце, ёсць яны і ў Беларусі. Ты проста пішаш, калі прыедзеш, а сябры супольнасці адказваюць, ці гатовыя цябе прыняць, на колькі начэй. "Для прадстаўнікоў гэтай супольнасці галоўнае — пагутарыць, — дзеліцца сакрэтамі Павел. — Ты прыедзеш, спыняешся ў іх і проста "расплючэаешся за начлег" сваімі ўражаннямі, яны — дзеліцца сваімі адчуваннямі. Паверце, гэта вельмі цікава! Гэта паглыбленне прама ў тое асяроддзе, атмасферу, у якой жыве гэтая краіна і канкрэтна гэты горад." Самымі цікавымі суразмоўцамі, па назіраннях вандроўцаў, былі пажылыя людзі: "Яны — гэта самая сапраўдная машына часу. Ад іх можна даведацца пра падзеі, сітуацыі ў краіне, такія рэчы, якія ніколі б не меў магчымасці зназіраць і якія не адлюструе, можа, ніводнае кас-медыя".

Цяпер зразумела вам, дзе жыць і як ехаць? Нешта ў гэтым ёсць... А як было з харчаваннем, не менш рас-

ходнай часткаю бюджэту любога падарожжа? "Я разлічваю выдаткі на харчаванне, зыходзячы з сумы 5-7 даляраў на суткі, — спасцігаю з вуснаў Паўла яго вандроўную арыфметыку. — Каб было зразумела: гэта ежа, якую ты гатуеш сабе сам. Прыязджаю ў горад, купляю найпростыя прадукты: крупы, макароны, яйкі... Тое, што магу лёгка сам прыгатаваць. Тут ёсць нюанс такі псіхалагічны. Падарожніцаць любяць усе, але далёка не ў кожнага на тое хапае грошай, а галоўнае — смеласці, каб вось гэтак узяць заплечнік і з'ехаць. Таму ў многіх, каго я сустракаў, ёсць павага да падарожніка. Ведаю дакладна: пойдзеш на рынак, напрыклад, у Сярэдняй Азіі, Беларусі, Турцыі — то абавязкова каго-небудзь знойдзеш, хто цябе пачастуе. Такі менталітэт людзей гэтых краін. Вядома ж, гэта ўжо больш паходзіць на халяву, таму лепей усё ж, каб не заставацца галодным, выдаткоўваць на харчаванне трохі грошай".

Яшчэ адна з перашкодаў на шляху пачаткоўцаў-падарожнікаў — моўны бар'ер. Але і тут, па словах Паўла, няма праблем. Вандроўнік валодае рускай, англійскай, беларускай мовамі. Калі слоў не хапала, карыстаўся слоўнікам. "Хачу заўважыць: толькі ў сваёй кругасветцы я востра ўсвядоміў каштоўнасць валодання беларускай мовай, — прызнаецца вандроўнік. — Хоць па-за межамі нашай краіны на беларускай ніхто не гаворыць, але ж веданне яе вельмі дапамагла мне лёгка разумець польскую, украінскую, чэшскую, славенскую... Наша мова — як бы ўніверсальная

Вандроўныя шляхі давялі Паўла да Чылі

Часам чакаць спадарожнага транспарту даводзіцца доўга

славянская, таму, нават не ведаючы англійскай, у розных краінах можна гаварыць на беларускай — і цябе зразумеюць... Ну а калі сур'ёзна, то самае цяжкае ў падарожжы — гэта выйсці з дому. І прыняць такую ісціну: што свет не такі небяспечны, як здаецца многім. А яшчэ ўсвядоміць, што нават і без грошай, без ведання мовы ты зможаш выжыць".

Смелыя развагі! Я нават бачу, як Павел іх сам трохі пужаецца. Крыху падумаўшы, дадае: "А наша нацыя-

нальнасць усё ж мае значэнне, і беларускасць можа значна палегчыць твае падарожжы. Напрыклад, у СНД практычна паўсюль вельмі любяць беларусаў: за дабрыву і адкрытасць. А ў некаторых краінах, дзе нас ведаюць не так добра, то беларус, які там раптам з'явіўся, выклікае добрую цікаўнасць. І самая галоўная выснова, якую зрабіў для сябе, здзейсніўшы абарот вакол планеты: у нашым свеце сапраўды нашмат больш дабрывы, чым зла".

ВЕСТКІ

Напярэдадні
Каласавін

Музей Песняра праводзіць конкурс "Жыве паэт між намі тут!", прымеркаваны да 135-х угодкаў народнага паэта Беларусі Якуба Коласа

Сёлета, як вядома, па Беларусі ды ў замежжы шырока адзначаецца юбілей Песняра. На сайце Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа ёсць абвестка: 2 лістапада ў ім пройдзе XXXI навуковая канферэнцыя "Каласавіны", прысвечаная юбілею. "Да ўдзелу запрашаюцца спецыялісты ў галіне навуковага коласазнаўства, гісторыі беларускай літаратуры XIX–XX стагоддзяў, гісторыкі, архівісты, журналісты, культуралагі, спецыялісты музейнай справы," — чытаем на сайце. Канферэнцыя збірае тых, хто займаецца літаратуразнаўчым і культуралагічным аналізам творчасці Песняра, на ёй будуць разглядацца сучасныя праблемы коласазнаўства, а звышзадача канферэнцыі — гэта "кансалідацыя творчых і навуковых сіл вядучых навучальных устаноў Беларусі ды замежжа па ўсебаковым вывучэнні, шматаспектнай папулярнасці творчай спадчыны народнага паэта Беларусі Якуба Коласа ў шырокім грамадскім асяроддзі". Па выніках працы канферэнцыі выйдзе зборнік матэрыялаў "Каласавіны".

Коласаўскі музей праводзіць і літаратурны конкурс "Жыве паэт між намі тут!" Запрашаюцца да ўдзелу школьнікі 10-16 гадоў. Намінацыі тры, і прысвечаны яны Коласу-празаіку, паэту і перакладчыку. Конкурс, лічаць арганізатары, паспрыяе цікавасці школьнікаў да беларускай літаратуры, прыцягне ўвагу да значных дат у ягонай біяграфіі, дапаможа выявіць, падтрымаць і заахваціць юныя таленты. Падрабязней пра ўмовы конкурсу чытайце на сайце музея, прыём конкурсных прац — да 3 лістапада.

ВЕКАПОМНАЕ

Партызанскі кажушок як сімвал дружбы

Кастусь Ладуцька

Беларускія і казахстанскія кінематаграфісты плануюць разам зняць фільм пра беларускіх партызан

Казахстанскі кінасцэнарыст Бекбулат Шакераў напісаў сцэнарыі мастацкага фільма, беручы за аснову праявілі творы Адзія Шарыпава, а таксама біяграфію пісьменніка і вучонага. Адзія Шарыпавіч Шарыпаў (20.12.1912—4.11.1993) — вядомы чалавек у гісторыі Казахстана, казахскай літаратуры і культуры. Ён пасля вайны быў міністрам адукацыі, намеснікам старшыні Урада Казахскай ССР. Напісаў нямала мастацкіх кніг. Абараніў доктарскую па філалогіі. Аягоны лёс у ваенную пару быў звязаны з Беларуссю, пра што ён неаднойчы пісаў у розных творах. Дарэчы, імя героя, пісьменніка носіць адна з вуліц Гродна.

Настаўнік па адукацыі, казах Адзія Шарыпаў працаваў да вайны ў Алма-Ацінскай вобласці ў вясковай школе. У лютым 1940-га быў прызваны ў Савецкую армію, накіраваны да месца службы: у 7-ю танкавую дывізію, што дыслацыравалася ў раёне заходнебеларускага Беластока (цяпер Польшча). Там, у летнім лагерах, і заспела яго ў 1941-м вайна. У ваенных дакументах таго часу згадваецца, што 7-я танкавая дывізія трымала абарону, вяла баі ў раёне гарадка Хорашч (польск. Choroszcz). Страты людзей і тэхнікі былі вялікімі. Каб не трапіць у акружэнне, камандзір парадзеллага стралковага ўзвода Шарыпаў разам з байцамі прайшоў на ўсход Беларусі, у раён Бранскіх лясоў. Там і арганізаваўся партызанскі атрад, які пазней увайшоў у 2-ю Клятнянскую партызанскую брыгаду. "Камандзір аддзялення ў атрадзе Рошчына, потым намеснік камісара 2-й Клятнянскай брыгады (прозвішча

"Сашка-казак") — чытаем пра яго ў гісторыі брыгады. Там і ваяваў з ворагам Адзія Шарыпаў, удзельнічаў у многіх баявых аперацыях, праявіў сябе смелым і мужным камандзірам.

"Фільм з умоўна назвай "Лета-41", як мне падаецца, не толькі аб прыватным лёсе сына народа Казахстана, — расказвае ўдава літаратара Клара Шарыпава. — Мне імпаніруюць падыходы Бекбулата Шакерава, які ў сцэнарыі памкнуўся адлюстраваць інтэрнацыянальныя, агульныя памкненні розных народаў у барацьбе з фашызмам". На тэму сумеснага творчага праекта ў свой час была падпісана дамова паміж "Беларусьфільмам" і "Казахфільмам". Два гады таму Міністэрства фінансаў Казахстана планавала нават выдзельці на рэалізацыю праекта мільён долараў. Пакуль што не ўсё тое ўдалося, каб можна было пачынаць здымкі. Перамовы зацікаўленых бакоў, пошукі сродкаў працягаюцца.

Кінастудыя "Беларусьфільм", напрыклад, выказала жаданне прадаставіць тэхнічныя магчымасці, касцюмы, дапамагчы з арганізацыяй натуральных пляцовак для здымак.

У Адзія Шарыпава ёсць аповесць "Гісторыя аднаго кажушка": пра тое, як агульнымі памкненнямі ў барацьбе з фашыстамі жылі лясныя мсціўцы і звычайныя насельнікі шматпакутнай Беларусі. Тэмы еднасці, роднасці, партызанскага і беларуска-казахскага, у прыватнасці, пабрацімства — скразныя ў будучым кінафільме.

Ад рэдакцыі. Шмат цікавых звестак па гэтай тэме можна знайсці таксама ў кнізе "Победа одна на всех. Казахстан — Беларусь". Яна прысвечана 70-годдзю Вялікай Перамогі, выйшла пад рэдакцыяй Амбуладара Казахстана ў Беларусі Ергалі Булегенава. У кнізе сабраны гісторыі пра воінаў з Казахстана, якія змагаліся з ворагам на тэрыторыі Беларусі ў партызанскіх

Адзія Шарыпаў у маладосці

атрадах і за беларускую зямлю ў складзе Савецкай арміі. Пададзены біяграфічныя даведкі, фотаздымкі казахаў і ўраджэнцаў Казахстана, ушанаваных званнем Героя Савецкага Саюза ў баях за Беларусь, аповеды пра казахстанцаў-партызан. Выданне адлюстоўвае, як ушанавана памяць пра воінаў-казахстанцаў у Беларусі. У кнізе шмат фотаздымкаў помнікаў і абеліскаў, брацкіх магіл і могілак, вуліц, якія названы ў гонар герояў.

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, Мінск

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 287 16 91

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 287 15 32;

факс: +375 17 287 15 26

Е-mail: golas_radzimy@tut.by

Аб'ём выдання: 1 друк. арк.

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Тыраж: 1935. Заказ: 1422

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк: 20. 10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

ЛП №02330/106

ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках "Голасу Радзімы", могуць не супадаць.

© "Голас Радзімы", 2017